

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. בד"א במהתך ומשליך אבל מהתך ומניח נעשה כמי שיצא רובו ויקבר 2
- ב. הלכו באיבריין אחר הרוב או לא ... שיצא רוב במיעוט אבר ... פשיטא
דלא שבקינן רובא דעובר ואזלינן בתר רוב אבר ... שיצא חציו ברוב אבר ... ההוא
מיעוט דבגואי מהו למישדייה בתר רוב אבר 2
- ג. כרכו בסיב מהו בטליתו מהו בשליתו מהו ... בשליא אחרת מהו
כרכתו ואחזתו והוציאתו מהו היכי דמי אי דנפק דרך רישיה פטרתיה אלא דנפק
דרך מרגלותיו.....5
- ד. הדביק שני רחמים ויצא מזה ונכנס לזה מהו דידיה פטר דלאו דידיה
לא פטר או דלמא דלאו דידיה נמי פטר תיקו.....5
- ה. נפתחו כותלי בית הרחם מהו אויר רחם מקדיש והאיכא או דלמא
נגיעת רחם מקדשה והא ליכא ... נעקרו ותלו ליה בצואריה מאי במקומן מקדשי
שלא במקומן לא מקדשי או דלמא שלא במקומן נמי מקדשי 6
- ו. נגממו כותלי בית הרחם מהו ... עומד מרובה על הפרוץ ויצא דרך פרוץ
פרוץ מרובה על העומד ויצא דרך עומד 6
- ז. בהמה שמת עוברה בתוך מעיה והשיט הרועה את ידו ונגע בו בין
בבהמה טמאה בין בבהמה טהורה טהור 6
- ח. למדנו חיה בכלל בהמה ובהמה בכלל חיה חיה טהורה בכלל בהמה
טהורה חיה טמאה בכלל בהמה טמאה 7

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

דף ע.

א. בד"א במחתך ומשליך אבל מחתך ומניח נעשה כמי שיצא רובו ויקבר

כבר התבאר לעיל דף סט: שמבכרת¹ המקשה לילד, יכול לחתוך אותו אבר אבר ולהשליכו לכלבים, שעדיין לא הוקדש ברחם כל זמן שלא יצא רובו², ומרובו ואילך נתקדש וצריך קבורה³, ומכל מקום כיון שיצא בחיתוך אבר אבר ולא יצא כולו או רובו בחתך אחד לא חשיב כפטר רחם והבא אחריו הוא בכור.

ויש חולקין ואומרים שזה חשוב פטר רחם והבא אחריו אינו בכור, ואם יצא רובו בבת אחת יקבר ונפטרה מן הבכורה לכולי עלמא.

במה דברים אמורים כשחתך אבר אבר והשליכו, אבל אם חתך אבר והניחו לפניו עד שישלים רובו, כיון שעדיין כולם יחד, נתקדשו כולם למפרע וגם עשה איסור למפרע בחתוך אבר דמקרי מטיל מום בקדשים אם אינו נפל⁴, וצריכים כולם קבורה ונפטרה לכולי עלמא מן הבכורה במה שבא אחריו, שכיון שיצא רובו בין שלם בין מחותך והם יחד במקום אחד נתקדשו למפרע. ויש חולקין ואומרים שאינו קדוש למפרע והלכך אפילו במחתך אבר אבר והניחו עד שהשלים רובו משליך לכלבים מה שיצא עד רובו ומרוב ואילך צריך קבורה⁵.

ב. הלכו באיברי אחר הרוב או לא ... שיצא רוב במיעוט אבר ... פשיטא דלא שנקינן רובא דעובר ואזלינן בתר

¹ שו"ע ונו"כ שיט א

² לבוש וש"ך א

³ כלומר אף כשחתך אבר אבר והשליך לכלבים מ"מ מה שיוצא אחר כך מרובו ואילך חייב קבורה אבל מה שיצא כבר אף שיצא אח"כ רובו א"צ קבורה למ"ד להבא הוא קדוש וכן מבואר בתוס'.

⁴ חי' רע"א שם ועיי"ש מה שהקשה.

⁵ ש"ך שם ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

רוב אבר ... שיצא חציו ברוב אבר ... ההוא מיעוט

דבגואי מהו למישדייה בתר רוב אבר

יצא רוב⁶ העובר על ידי מיעוט אחד מן האברים שמשלימו לרוב חשוב כילוד, שאף על פי שרוב של זה האבר עדיין מבפנים לא שדינן האי מיעוטא בתריה דלהוי ליה כאילו לא יצא, דהא אנו רואין שיצא ומשלים הרוב. לפיכך אסור למוכרו לגוים ולהשליכו לכלבים רק צריך קבורה ופוסט הבא אחריו מן הבכורה.

ואם יצא חציו של עובר על ידי רוב אחד מהאברים שעל ידו נשלם יציאת חצי העובר, מספקינן בגמרא הואיל והאי מיעוטא בתרא עומד לעצת נשדינן ליה לצרפו לרובו שיצא והו"ל כיצא כולו אבר ומשלים לרוב, או נימא כיון שמכל מקום עדיין לא יצא הרי לא יצא הרוב, והו"ל ספק. ואולינן לחומרא והיינו שאסור למוכרו לגוי ולהשליכו לכלבים והבא אחריו ספק בכור הוא.

י"א⁷ שכל זה דוקא בהתך מה שיצא חציו ברוב אבר והלכך אפי' יצא אח"כ כולו נסתפק לנו שמא אינו פוסט הבא אחריו כיון שיצא חציו ע"י התיכה אבל אם התך הניחו לפניו נתקדש למפרע כנוכר. וי"א⁸ שאם יצא ודאי נתקדש למפרע כנ"ל⁹. והספק כאן אינו אלא שחציו הנשאר יצא דרך דופן¹⁰.

וכן לענין היתר אכילה כבר התבאר לעיל דף סח: שעובר אם¹¹ לא הוציא ראשו אלא אבר אחד כגון ידו או רגלו והחזירה קודם שחיטה, אז מה שיצא מן האבר לחוץ אסור, ומה שנשאר בפנים הוא נותר על ידי שחיטת אמו.

⁶ שו"ע ונו"כ שם ד

⁷ דעת הרמב"ם הנזכר. ש"ך יב

⁸ דעת הרמ"א הנזכר. ש"ך שם

⁹ שאם אחר שיצא חציו ברוב אבר יצא כולו ואחר זמן ילדה ולד פשיטא שהוא פסור בבכורה דמה בכך שמתחלה יצא חציו ברוב אבר ס"ס אחר כך נולד כולו וזה פשוט. ש"ך שם.

¹⁰ או כגון שהיה לה תאומים ויצא מתחלה חציו ברוב אבר וחזר ואח"כ יצא השני ואח"כ חזר ויצא הראשון כולו אינו נפטר השני במה שיצא הראשון מתחלה חציו ברוב אבר. ש"ך שם.

¹¹ שו"ע ונו"כ שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל אם לא החזיר ידו או רגלו קודם שחיטה גם מקום החיתוך אסור, ואפילו אם מה שיצא הוא מיעוט של אותו אבר שיצא, לא רמינן ליה בתר רובו להתירו על ידי שחיטת אמו.

ואפילו אם¹² יצאו מהעובר כמה איברים, אפילו חצי העובר, דינו כיצא אבר אחד¹³.

אבל אם יצא רוב העובר, אפילו חזר, ואפילו לא היה הראש בתוך היוצא, הרי הוא כילוד.

ואם יצא¹⁴ חציו ברוב אבר, כשם שספק הוא לענין בכורה אי הוה כילוד, ה"ה כאן לאנין היתא אכילה, ואזלינן לחומרא, שאם אינו בן ט' חי, הוה כנפל ואסור, ואם הוא בן ט' חי, שוחט את הוולד, ואז מה שהיה בפנים בשעת שחיטת האם מותר ממה נפשך, אי לא הוה כילוד נותר בשחיטת אמו, ואי הוה כילוד נותר בשחיטת עצמו, ואפילו היתה האם טריפה מותר.

אבל היוצא נשאר לעולם באיסורו, דדילמא לאו כילוד הוא, והוה בשר בשדה וגו', ואין שחיטת עצמו מתירתו וגם מיעוט אבר שבפנים יש לאסור¹⁵.

ועובר שיצא חציו או חציו ברוב אבר, וגדל ובא אבהמה דעלמא, או אבן פקועה, והוליד, הוולד אין לו תקנה, דסימנים שמצד אביו חציים שחוטם וחציים אינם שחוטם.

יצא רובו¹⁶ במיעוט אבר, הוה כילוד כל העובר, אף על גב דאלו חשבינן האי מיעוט לרוב אבר שבתוך הבהמה יהיה מה שבחויץ רק מיעוט העובר, ואפילו אי בפנים יותר מבחויץ בלא המיעוט, מכל מקום הואיל והשתא רוב העובר מבחויץ, אזלינן בתריה.

¹² שמי"ח יד ה

¹³ כן פשוט מכל הפוסקים, דעד כאן לא מספקא לן אי מה שבפנים נאסר אלא אם יצא חציו ברוב אבר, דשמא שדינן בתריה מיעוט אבר שבפנים, והוה רובא. אבל חציו ממש, לא קמבעיא לן דמה שבפנים מותר. תב"ש

¹⁴ שמי"ח שם

¹⁵ עיין תב"ש שם יא שהוכיח כן מדברי הראשונים

¹⁶ שמי"ח שם ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל אי יצא מיעוט העובר ברוב אבר, אף על גב דאי נשדי מיעוט האבר שבפנים בתר רוב האבר שבחוץ, יהיה בחוץ רוב העובר, כיון דהשתא רוב העובר בפנים, אזלינן בתריה, ולא הוה כילוד.

ג. כרכו בסיב מהו בטליתו מהו בשליתו מהו ... בשליא

אחרת מהו כרכתו ואחזתו והוציא אתו מהו היכי דמי אי

דנפק דרך רישיה פטרתיה אלא דנפק דרך מרגלותיו

בכור¹⁷ שכרכו בסיב¹⁸ והוציאו ולא נגע ברחם או שכרכו בשליית בהמה אחרת או שנכרכה עליו אחותו—¹⁹ בין רגליו²⁰, ויצא, וכן אם יד הרועה מפסיק בין ראשו לרחם²¹, בעת יציאתו, הואיל ולא נגע ברחם מכל מקום הרי זה ספק בכור, וספק נתקדש, אבל הבא אחריו אינו בכור²².

ד. הדביק שני רחמים ויצא מזה ונכנס לזה מהו דידיה פטר

דלאו דידיה לא פטר או דלמא דלאו דידיה נמי פטר תיקו

הדביק שני²³ רחמים זה לזה, ויצא מזה ונכנס לזה הרי זה ספק אם נפטרה מן הבכורה הבהמה שנכנס בה הבכור, שהרי פטר רחם, או לא נפטרה עד שיפטור רחמה ולדה.

¹⁷ רמב"ם הלכות בכורות פרק ד הלכה יז

¹⁸ בגמרא בעי רבא כרכו בסיב מהו בטליתו מהו ורבינו לא העתיק אלא סיב משום דבאמת היינו סיב היינו טלית אך השמיט ז"ל ההיא דבלעתו חולדה והוציא אתו והכניסתו והקיא אתו אולי משום דהמציאות רחוק. מעשה רקח שם.

¹⁹ כפי' בתוס' ד"ה וכרכתו וכתבו התוס' שם דה"ה דהו"מ למיבעיא בכרכו אחיו ולענין איזה מהם בכור יעו"ש אבל בבכורות ט' א' בד"ה אמר וכו' כתבו דבשני זכרים ליכא הציצה יעו"ש היטב

²⁰ עיי"ש תוד"ה כרכתו, ויש לעיין דלמה לא כתב רבינו דמיירי שיצא דרך מרגלותיו ונ"ל דלכך כתב ויצא להורות שהוא יצא הראשון (ודע דמדברי הרמב"ן בהלכות פ"ג דבכורות מבואר כדברי התוס' דחולין וע"ע בתוס' סוכה ל"ז א' ד"ה כי היכי וכו' יעו"ש היטב ומדברי הרמב"ן מבואר דאף דבכל מקום מין במינו אינו חוצין בכור שאני יעו"ש היטב). הא המוריה שם.

²¹ אינו מהרמב"ם אלא כפירש"י בכרכתו ואחזתו

²² דלא גרע מאלו יצא ראשון דרך דופן דהבא אחריו אינו בכור, ופשוט. או"ש שם

²³ רמב"ם שם הלכה יח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ה. נפתחו כותלי בית הרחם מהו אויר רחם מקדיש והאיכא או דלמא נגיעת רחם מקדשה והא ליכא ... נעקרו ותלו ליה בצואריה מאי במקומן מקדשי שלא במקומן לא מקדשי או דלמא שלא במקומן נמי מקדשי

נפתחו²⁴ והתרחבו כותלי בית הרחם ויצא הרי זה ספק, אם נגיעת רחם מקדשת או אוירו.

נעקרו כותלי בית הרחם ונתלו בצואר בית הרחם או נתלו להבכור בצוארו²⁵ הרי זה ספק אם במקומו מקדש, או מקדש אף חוץ למקומו.

ו. נגממו כותלי בית הרחם מהו ... עומד מרובה על הפרוץ ויצא דרך פרוץ פרוץ מרובה על העומד ויצא דרך עומד

נגממו כותלי²⁶ בית הרחם שניטל מעובי הכתלים מבפנים סביב סביב אינו קדוש. ויש מפרשים²⁷ שנגממו מבפנים ושפה החיצונה משמרת.

נפרץ מקצתו ועומד מרובה על הפרוץ ויצא דרך הפרוץ, או שהיה הפרוץ מרובה על העומד ויצא דרך העומד הרי זה ספק בכור.

דף ע:

ז. בהמה שמת עוברת בתוך מעיה והושיט הרועה את ידו ונגע בו בין בבהמה שמאה בין בבהמה שהורה שהור

²⁴ רמב"ם שם הלכה יט ב

²⁵ הר המוריה שם

²⁶ רמב"ם שם הלכה כא

²⁷ שני הפירושים ברש"י ובערוך ע' גם א' ועיין כס"מ כתב ופירוש ראשון נראה יותר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בהמה שמת²⁸ עוברת בתוך מעיה והושיט הרועה את ידו ונגע בו בין בבהמה טמאה בין בטהורה הרי זה הנוגע טהור²⁹ עד שיצא הנפל לאויר העולם, שחט אמו בבהמה טהורה הרי העובר מותר באכילה ואינו מטמא.

ח. למדנו חיה בכלל בהמה ובהמה בכלל חיה חיה טהורה בכלל בהמה טהורה חיה טמאה בכלל בהמה טמאה

אחד בהמה³⁰ וחיה בין המותרין באכילה בין האסורין אם מתו כולן בשרן מטמא בכזית, ושחיטת בהמה טהורה וחיה טהורה מטהרתו בכ"מ, ואפילו שחט חולין בעזרה וקדשים בחוץ הרי אלו טהורין, ואם אירע פיסול בשחיטה הרי זו נבילה ומטמאה.

²⁸ רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ב הלכה ב

²⁹ והטעם פשוט דטומאה בלועה אינו מטמא, (עיי' תוד"ה מ"ט דת"ק ועיי' מרחשת חלק א סימן לז) ומ"מ הרמב"ם קיצר במה שכתב עד שיצא הנפל לאויר העולם, ומשמע דגם בזה שוה הטהורה להטמאה. ולענ"ד אינו כן דוודאי בטמאה בכל עניין כשיצא לאויר העולם הוי נבלה ומטמא אבל בטהורה אינו אלא כשיצאה קודם שחיטתו או שמתה, אבל כששחטו אמו הרי העובר מותר באכילה כדין בן פקועה וכ"ש שאינו מטמא בנבלה, וכן מוכח בגמ' שם. והרמב"ם לא חש לבאר משום דזהו מילתא דפשיטא, וכבר כתב דין בן פקועה בהל' מאכ"א פ"ה ו

³⁰ רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק א הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

